

Soạn bài Tự do (P.Ê-Luy-A) - Ngữ văn lớp 12

Câu 1. Đọc kĩ bài *Tự do* để hiểu chủ đề tác phẩm. Tìm hiểu cách liệt kê các hình ảnh trong bài thơ (chú ý tính chất hình ảnh thị giác).

Trả lời:

* Chủ đề của tác phẩm: Là khúc ca ca ngợi tự do và bày tỏ khát vọng, sự say mê của tác giả cùng hàng triệu con người đối với tự do.

* Cách liệt kê hình ảnh, lặp ngữ, tạo ra một kết cấu trùng điệp phù hợp với điệp khúc ca ngợi tự do.

- *Tự do* - từ một đối tượng trừu tượng nhưng trong bài thơ đã được nhân hoá thành một nhân vật có linh hồn thực sự.

Câu 2. Tìm hiểu câu kết "*Tôi viết tên em*" của mỗi khổ thơ, cách lặp từ theo kiểu "xoáy tròn" (*Trên...trên...*) và nhạc điệu bài thơ. Phân tích cách sử dụng đại từ "*em*".

Trả lời:

* **Nghệ thuật tạo câu trùng điệp: "*Tôi viết tên em*"**

- Tạo nhạc điệu cho bài thơ. Người đọc liên tưởng tới những nốt nhấn của một bản giao hưởng. Nó dội vào lòng người nghe, nó khắc sâu vào tâm trí, đồng thời sự lặp lại tạo ra điệp khúc.

- Sự lặp lại nhiều lần gợi một niềm tin vững chắc, một sự khẳng định chắc chắn, vững bền không thể đổi thay.

- Những lời tự nhủ, những lời khắc cốt ghi tâm ấy cũng chính là cách để nhà thơ thể hiện sự tôn thờ, đề cao tự do.

=> Đó là khát khao mãnh liệt của tác giả để vươn tới tự do.

* **Cách lặp từ theo kiểu xoáy tròn "*Trên ... trên...*" có tác dụng:**

+ Tạo nhạc điệu, điểm nhấn cho bài thơ

+ Là cách thức tối ưu để tác giả bày tỏ tình yêu của mình với tự do

Câu 3. So sánh ý nghĩa của từ "*trên*" được sử dụng nhiều lần trong bài để chỉ không gian và thời gian.

Trả lời:

Soạn bài Tự do (P.Ê-Luy-A) - Ngữ văn lớp 12

- Giới từ “*Trên*” báo hiệu trạng ngữ chỉ địa điểm:
 - + Địa điểm cụ thể, hữu hình: *trang vở, bàn học, đất cát, tuyết, mũ áo vua quan...*
 - + Địa điểm trừu tượng: *thời thơ ấu, điều huyền diệu đêm đêm, các mùa, những mảnh trời trong xanh, những khoảnh khắc hùng đông...*
- Tự do không chỉ được gắn với những vật cụ thể đang hiện hữu mà còn hiện diện trong không gian “tôi” chiếm lĩnh ngự trị. Nó hiện diện trong giấc mơ, trong trí tưởng tượng, trong hồi ức và trong tất cả những gì không thể cảm nhận bằng trực giác thông thường.
- Giới từ “*trên*” chỉ thời gian (trên = khi, lúc). Trường phái siêu thực không phân biệt ranh giới rõ rệt giữa không gian, thời gian.

Câu 4. Trong câu thơ “*Tôi viết tên em*” được lặp đi lặp lại, “*tôi*” có thể là tác giả và cũng có thể là những độc giả của bài thơ, “*viết*” có thể hiểu là “ghi, chép”, có thể hiểu là “hành động”. Từ đó hãy suy luận để chỉ ra tính chất thánh ca của bài thơ này trong cuộc kháng chiến chống phát xít Đức.

Trả lời:

“*Tôi viết tên em*” khi đang tuổi ấu thơ, ban đêm, ban ngày, lúc hừng đông, lúc đêm tối, khi ở ngoài đại dương mênh mông hay trên núi cao hiểm trở, lúc bão giông hay khi bình yên...

Dù ở nét nghĩa nào thì “*tôi*” đều biểu hiện sự tự do chày bỏng, mãnh liệt. “*Tôi*” đã bị thu phục hoàn toàn bởi “*em*”. “*Em*” (tự do) đã ngự trị “*tôi*” chiếm trọn không gian của “*tôi*”, chiếm hết thời gian của “*tôi*” và suy nghĩ hành động của “*tôi*” luôn hướng về “*em*”.

Với cấu trúc và suy luận như vậy, bài thơ giống như lời của một bản trường ca, một khúc hát dài ca ngợi và kêu gọi tự do.

Đặt trong hoàn cảnh nước Pháp bị phát xít Đức xâm lược, nhân dân bị mất tự do, tác phẩm trở thành bài “thánh ca” kêu gọi nhân dân Pháp đấu tranh vì tự do, giải phóng đất nước.